

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.03.2001, sp. zn. 11 Tz 29/2001, ECLI:CZ:NS:2001:11.TZ.29.2001.1

Číslo: 10/2002

Právní věta:

Jelikož se na nevykonaný trest zákazu činnosti nebo jeho nevykonaný zbytek a na nově uložený trest zákazu téže činnosti hledí z hlediska výkonu trestů a rozhodování o nich jako na trest jediný (§ 36 tr. zák.), lze dospět k závěru, že bylo-li byt jen ohledně jednoho z těchto trestů vysloveno, že se zbytek trestu, od jehož výkonu bylo dříve podmíněně upuštěno, vykoná (§ 64 odst. 1 tr. zák.), nepřipouští zákon možnost podmíněně upustit od výkonu zbytku všech trestů zákazu činnosti postupně uložených a dosud nevykonaných. Opětovné upuštění od zákazu činnosti je totiž vyloučeno (§ 64 odst. 4 a contrario tr. zák.). Není přitom podstatné, zda v době rozhodování obviněný vykonává ten z postupně uložených trestů zákazu činnosti, u něhož nebylo dříve podmíněně upuštěno od výkonu jeho zbytku (§ 61 odst. 2 tr. zák.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.03.2001

Spisová značka: 11 Tz 29/2001

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu

Předpisy: § 36 tr. zák.

§ 61 odst. 2 tr. zák.

§ 64 odst. 2 tr. zák.

§ 64 odst. 4 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti v neprospěch obviněného A. P., usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 6. 11. 2000 sp. zn. Nt 271/2000 a žádost obviněného A. P. ze dne 29. 5. 2000 o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti uloženého obviněnému rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 9. 9. 1998 sp. zn. 6 T 108/98 zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í:

Pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 1. 1994 sp. zn. 5 T 67/93 byl A. P. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 223 tr. zák., za který mu byl kromě jiného uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu v trvání čtyř let. Protože se do trestu zákazu činnosti započítává i doba, po kterou bylo obviněnému podle zvláštních předpisů odňato před právní mocí rozsudku oprávnění k výkonu činnosti, která je předmětem trestu zákazu činnosti, byl výkon trestu zákazu činnosti započat dnem 9. 7. 1993.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 3. 11. 1995 sp. zn. Nt 105/95 bylo u obviněného podmíněně upuštěno od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti uloženého výše uvedeným rozsudkem. Zkušební doba byla stanovena na tři a půl roku. Usnesení nabylo právní moci dnem vyhlášení.

Usnesením téhož soudu ze dne 27. 11. 1998 sp. zn. Nt 105/95 bylo podle § 64 odst. 1 tr. zák. rozhodnuto, že obviněný vykoná zbytek trestu zákazu činnosti z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 1. 1994 sp. zn. 5 T 67/93. Zbytek trestu činí 1 rok 8 měsíců a 5 dní. Usnesení nabylo právní moci dne 27. 11. 1998. S výkonem zbytku trestu nebylo po právní moci usnesení započato, protože obviněný vykonal trest zákazu činnosti stejného druhu, uložený níže uvedeným rozsudkem.

Rozsudkem téhož soudu ze dne 9. 9. 1998 sp. zn. 6 T 108/98 byl obviněný A. P. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a byl mu kromě jiného uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 4 let. Vzhledem k zápočtu doby, po kterou mu bylo podle zvláštních předpisů odňato oprávnění řídit motorová vozidla, bylo s výkonem trestu zákazu činnosti započato dnem 3. 5. 1998.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 6. 11. 2000 sp. zn. Nt 271/2000 bylo podle § 61 odst. 2 tr. zák. podmíněně upuštěno od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel uloženého obviněnému rozsudkem téhož soudu ze dne 9. 9. 1998 sp. zn. 6 T 108/98. Podle § 63 odst. 2 tr. zák. byla stanovena zkušební doba na třicet měsíců. Usnesení nabylo právní moci dne 6. 11. 2000.

Ministr spravedlnosti podal podle § 266 odst. 1 tr. ř. dne 26. 1. 2001, tj. ve lhůtě uvedené v ustanovení § 272 odst. 1 tr. ř., proti shora citovanému usnesení u Nejvyššího soudu v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona.

Uvedl v ní, že usnesením byl porušen zákon v ustanovení § 61 odst. 2 tr. zák., neboť jím bylo podmíněně upuštěno od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel, který byl obviněnému uložen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 9. 9. 1998 sp. zn. 6 T 108/98, aniž by soud při rozhodování přihlédl ke skutečnosti, že obviněný má podle usnesení téhož soudu ze dne 27. 11. 1998 sp. zn. Nt 105/95 vykonat ještě zbytek předchozího trestu zákazu činnosti v délce 1 rok 8 měsíců a 5 dnů. Stěžovatel poukázal na výklad ustanovení § 61 odst. 2 tr. zák., podle něhož pro stanovení poloviny výkonu trestu zákazu činnosti, se postupně uložené a dosud nevykonané tresty zákazu činnosti sčítají za předpokladu, že jde o zákaz téže činnosti .

V závěru stížnosti pro porušení zákona proto ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným pravomocným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 byl porušen zákon ve shora konstatovaném rozsahu. Dále navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. toto usnesení zrušil a potom podle § 270 odst. 1 tr. ř. soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud z podnětu stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k těmto závěrům:

Napadeným usnesením byl ve prospěch obviněného skutečně zákon porušen. Podstata porušení zákona však nespočívá pouze v porušení ustanovení § 61 odst. 2 tr. zák., jak se mylně domnívá stížnost pro porušení zákona. Je faktem, že soud prvního stupně při rozhodování o žádosti obviněného o podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti vycházel pouze z délky trestu, který byl obviněnému uložen rozsudkem téhož soudu ve věci vedené pod sp. zn. 6 T 108/98, aniž by přihlédl k tomu, že obviněný měl ještě vykonat trest zákazu činnosti spočívající rovněž v zákazu řízení motorových vozidel v trvání 1 roku 8 měsíců a 5 dnů, který mu byl uložen ve věci vedené pod sp. zn. 5 T 67/93 téhož soudu. Opomněl přitom úpravu uvedenou v § 36 tr. zák. a z ní plynoucí důsledky.

Podle tohoto zákonného ustanovení, jestliže soud odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal předtím, než byl trest uložený dřívějším rozsudkem vykonán, a ukládá mu trest stejného druhu, nesmí tento trest spolu s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem přesahovat nejvyšší výměru dovolenou trestním zákonem pro tento druh trestu. Z toho potom plyne, že u trestů, které jsou odstupňovatelné, je mezi nově uloženým trestem a nevykonaným trestem uloženým dřívějším rozsudkem nebo jeho dosud nevykonanou částí, pokud se jedná o tresty stejného druhu, tak úzký vztah, že z hlediska výkonu takových trestů a rozhodování o nich se na tyto dva tresty hledí jako na trest jediný. Z toho pak plyne, že i minimální doba výkonu takového trestu stanovená zákonem jako základní podmínka pro možnost podmíněného upuštění od výkonu zbytku trestu se počítá ze součtu všech takto uložených trestů. Tento princip se uplatňuje jak při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, tak i u ostatních odstupňovatelných trestů, u nichž přichází v úvahu podmíněné upuštění od výkonu takového trestu (zákaz činnosti, zákaz pobytu). Proto i postupně uložené a dosud nevykonané tresty zákazu činnosti, za podmínky, že jde o zákaz téže činnosti, se při stanovení poloviny vykonané části pro potřebu rozhodnutí o podmíněném upuštění od výkonu zbytku tohoto trestu počítají.

Je tedy zřejmé, že soud prvního stupně pochybil, pokud dospěl k závěru, že obviněný v době rozhodování o jeho žádosti již vykonal alespoň polovinu trestu zákazu činnosti. Ta uplynula až 6. 3. 2001. V daném případě však toto pochybení soudu není prvořadé.

Z toho, co je výše uvedeno, je zřejmé, že ve vztahu k trestu zákazu činnosti uloženému obviněnému ve věci sp. zn. 5 T 67/93 téhož soudu bylo usnesením sp. zn. Nt 105/95 pravomocně rozhodnuto podle § 64 odst. 1, věty za středníkem, tr. zák. tak, že obviněný vykoná zbytek trestu zákazu činnosti, od jehož výkonu bylo dřívějším rozhodnutím soudu podmíněně upuštěno. S ohledem na to, že na tyto dva postupně uložené tresty je třeba hledět z hlediska jejich výkonu jako na trest jediný, měl soud především řešit otázku, zda vůbec přichází v úvahu opětovné podmíněné upuštění od výkonu zbytku téhož trestu zákazu činnosti. Pro správné řešení této otázky je nezbytné vycházet z výkladu § 64 tr. zák. v souvislosti s výše uvedenou zásadou plynoucí z ustanovení § 36 tr. zák. Ustanovení § 64 tr. zák. především upravuje způsob ukončení podmíněného propuštění a podmíněného upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti a zákazu pobytu, tedy těch trestů, u nichž vůbec přichází v úvahu některá forma podmíněného upuštění od výkonu jejich zbytků. Současně v odst. 4 výslovně řeší i otázku opětovného podmíněného propuštění z výkonu téhož trestu odnětí svobody. Toto ustanovení však nepřipouští opětovné podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti ev. zákazu pobytu. Vzhledem k předmětu a způsobu úpravy v tomto ustanovení lze z něho dovést pouze ten závěr, že opětovné podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti (eventuálního zákazu pobytu) je vyloučeno a že zákonodárce tuto možnost úmyslně nepřipouští. Případná analogie ve prospěch pachatele je proto vyloučena.

S ohledem na úzký vztah mezi nevykonaným zbytkem trestu zákazu činnosti a nově uloženým stejným druhem trestu (za podmínky, že jde o zákaz téže činnosti), v důsledku něhož se z hlediska výkonu trestů a rozhodování o nich na tyto tresty hledí jako na trest jediný (zásada plynoucí z § 36 tr. zák.), lze dospět pouze k závěru, že bylo-li byt jen ohledně jednoho z těchto trestů vysloveno, že se

zbytek trestu, od jehož výkonu bylo dříve podmíněně upuštěno, vykoná (§ 64 odst. 1 tr. zák.), nepřipouští zákon možnost podmíněně upustit od výkonu zbytku všech trestů zákazu činnosti postupně uložených a dosud nevykonaných. Není přitom podstatné, zda v době rozhodování obviněný vykonává ten z postupně uložených trestů zákazu činnosti, u něhož nebylo dříve podmíněně upuštěno od výkonu jeho zbytku (§ 61 odst. 2 tr. zák.).

Z těchto důvodů Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 6. 11. 2000 sp. zn. Nt 271/2000 byl ve prospěch obviněného porušen zákon v ustanoveních § 61 odst. 2 a § 64 odst. 4 tr. zák. Za splnění podmínek § 272 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení zrušil a zrušil současně i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší soud současně dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro to, aby po zrušení napadeného rozhodnutí sám ve věci rozhodl. Vycházejí z výše uvedeného právního názoru proto podle § 61 odst. 2 za použití § 64 odst. 4 tr. zák. a contrario žádost obviněného A. P. ze dne 29. 5. 2000 o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, uloženého mu usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 9. 9. 1998 sp. zn. 6 T 108/98, zamítl.